

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Циркулярна економіка

спеціальність	051 Економіка	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Економіка	факультет	економічних відносин та фінансів
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	глобальної економіки

ВИКЛАДАЧ

Пащенко Юлія Валентинівна

Вища освіта – Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва, спеціальність «Економіка підприємства»;

Науковий ступінь – кандидат економічних наук за спеціальністю 08.00.04 економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Вчене звання – доцент кафедри економіки підприємства

Досвід роботи – 19 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка та співавторка 4 методичних розробок;
- співавторка 6 наукових публікацій, у т.ч. Scopus та Web of Science ;
- учасниця наукових і методичних конференцій, міжнародних проєктів.

телефон	+380669281328	електронна пошта	Paschenko_chepy@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Google Meet Moodle, ZOOM
---------	---------------	------------------	--------------------------------	-----------------------	-----------------------------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування системи знань та поглиблення додаткових фахових компетентностей щодо способів функціонування економічних систем на принципах циркулярної економіки: безвідходності, замкнутого виробничого циклу, повного циклу переробки та використання відходів виробництва, зміни споживацької поведінки, повторного використання речей, ощадливого ставлення до всіх видів ресурсів.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	<p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні поняття та принципи циркулярної економіки; - особливості організації виробничих процесів у циркулярній економіці; - основи змін у поведінці споживачів в циркулярній економіці; - нові принципи вибору ресурсів та сировини в умовах циркулярної економіки; - основи управління системою забезпечення стабільної роботи підприємства в умовах циркулярної економіки. / індивідуальні завдання, командна робота, тестовий контроль. <p><i>вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати можливості циркулярної економіки на прикладі діяльності у різних секторах економіки; - наводити аргументи на користь запровадження ресурсозберігаючих технологій, ефективного використання природних ресурсів; - давати оцінку результативності моделей побудови бізнесу та споживання виходячи з принципу ресурсоефективності; - обґрунтовувати напрями запровадження бізнес моделей та моделей споживання на основі «замкнутих» циклів; - аналізувати перспективи впровадження циркулярних бізнесмоделей в Україні на основі зарубіжного досвіду.
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин, практичні та семінарські заняття; поточний контроль; підсумковий контроль – диференційований залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Лекція 1.	Поняття циркулярної економіки	Практичне (семінарське) заняття СЗ 1	Циркулярна економіка: основні терміни, наукові школи, сучасна концепція, моделі.	Самостійна робота	Цифровізація управління в сучасній циркулярній економіці.
Лекція 2.	Передумови формування та впровадження концепції циркулярної економіки	СЗ 2	Принципи циркулярної економіки. Концепції, підходи та правила підпорядкування механізму циркулярної економіки.		Декаплінг як обов'язкова умова, концептуальні базиси циркулярної економіки.
		ПЗ 3	Аналіз циркулярних моделей виробництва та споживання. Порівняння лінійної та циркулярної економіки. Обговорення сучасних прикладів циркулярних ініціатив.		Роль та значення екодизайну в циркулярній економіці. Десять тематичних кейсів для аналізу параметрів екодизайну
Лекція 3.	Бізнес-моделі та ланцюги поставок у моделі циркулярної економіки	ПЗ 4	Бізнес-моделі циркулярної економіки та їх класифікація. Ланцюги поставок у моделі циркулярної економіки. Економічне обґрунтування бізнес-моделі на основі CANVAS-інструмента. Роль споживача в циркулярній економіці.		Досвід європейських компаній ресурсозбереження та управління відходами. Управління відходами в ЄС. Програма «Towards a circular economy: A zero waste programme for Europe» та її реалізація. Життєвий цикл товару з позицій «циркулярної економіки».
Лекція 4.	Оцінка ефективності рециклінгу відходів	СЗ 5	Методика розрахунку економіко-екологічної ефективності рециклінгу відходів. Визначення обсягу вилучення вторинних ресурсів з відходів та потенціалу їх використання в регіоні.		Фінансування впровадження принципів циркулярної економіки та чинники, які детермінують рішення підприємця.
Лекція 5	Україна на шляху до «циркулярної» економіки	ПЗ 6	Ресурсоємність та ресурсоефективність економіки України. Ресурсоефективні сектори економіки. Перспективи розвитку відновлювальної енергетики. Політика збору, сортування, переробки, утилізації відходів. Управління відходами на українських підприємствах.		Державна політика «зеленого» і циркулярного зростання регіонів. Державні програми переходу на засади «зеленого розвитку».

Лекція 6	Зарубіжний досвід впровадження принципів циркулярної економіки	СЗ 7	Новий План дій ЕС з циркулярної економіки. Директиви ЕС про поводження з відходами. Пакет циркулярна економіка. Зелений план дій для малих та середніх підприємств.	Стратегія «Європа 2020» про побудову низьковуглецевої економіки. ЄС щодо скорочення викидів CO ₂ , зростання ефективності використання ресурсів та використання відновлювальних джерел енергії.
		ПЗ 8	Прогрес ЄС у просуванні «циркулярної економіки»: житлове господарство, хімічна промисловість, виробництво комп'ютерів, електротехнічних та оптичних товарів, легка промисловість, організація домогосподарства.	Прогрес ЄС у просуванні «циркулярної економіки»: автомобілебудування, видобувна галузь, харчова промисловість, будівництво, транспорт
		ПЗ 9	Опрацювання конкретної циркулярної ініціативи або проєкту: визначення його цілей, особливостей обраного об'єкта дослідження та потенційних можливостей для покращення.	Міжнародна торгівля відходами та невикористаною продукцією

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Шевченко Т. І., Шуптар-Пориваєва Н. Й., Губанова О. Р. Циркулярна економіка: навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2022. – 220 с.
2. Циркулярна економіка. [Електронний ресурс]: навчальний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями 101 «Екологія» та 183 «Технології захисту навколишнього середовища» / Є.С. Цюман, В.І. Зюзюк; Національний транспортний університет. – Київ: НТУ, 2023. – 133 с.
3. Підвищення конкурентоспроможності ЄС: циркулярна економіка: монографія / за ред. О.Є. Кузьміна, О.Г. Мельник, Н.І. Горбаль. – Львів: Міські інформаційні системи, 2021. – 190 с.
4. Циркулярна політика управління відходами: підручник / А. І. Крисоватий, Р. Є. Зварич, І. Я. Зварич. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 458 с.
5. Система управління відходами в циркулярній економіці: фінансові, соціальні, екологічні та енергетичні детермінанти : монографія / за заг. ред. А. С. Росохатої, М. Г. Мінченко. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 313 с.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма дисципліни «Циркулярна економіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка;
2. Пащенко Ю.В. Циркулярна економіка. Опорний конспект лекцій (електронний варіант);
3. Пащенко Ю.В. Циркулярна економіка. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка. [Електронний ресурс]. ДБТУ. 2024.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/norm-b-pol-org-op.pdf>)

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 60	100% від усередненої оцінки за темами поточне тестування, виконання практичних завдань та засвоєння блоку самостійного навчання.
		до 40	підсумкове тестування

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.